

ความต้องการงานอาชีพ หลังการปลดปล่อย ของผู้ต้องโทษ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ทัศนีย์ พรหมไพจิตร

ความสำคัญของปัญหา

อาชญากรรมเป็นปัญหาใหญ่ที่สำคัญในสังคมทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นสังคมที่ได้รับการพัฒนาดีแล้วหรือสังคมที่กำลังพัฒนา เมื่อใดก็ตามที่อาชญากรรมเกิดขึ้น ย่อมก่อให้เกิดความวิตกมาสู่สังคม

สูญเสียกำลังคน รวมทั้งเสียค่าใช้จ่ายในการป้องกัน ปราบปราม และความคุมอาชญากรรมอีกด้วย (อริย สุวรรณบุบผา ๒๕๑๘: ๗๐) ประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๗ เป็นต้นมา แนวโน้มของผู้ต้องโทษได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ถึงร้อยละ ๑๐ ต่อปีขึ้นไป (สำนัก

งานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ๒๕๒๐ : ๒๕๕) ตามสถิติที่ปรากฏในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๖ มีนักโทษประมาณ ๗๖,๕๘๑ คน เทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๒๗ ในเดือนเดียวกันพบว่า ผู้ต้องโทษมีทั้งสิ้น ๘๒,๘๑๐ คน (มติชนรายวัน, ๒๕๑๗ : ๑, ๑๖) และเมื่อศึกษาเฉพาะในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยดูจากสถิติคดีอาชญากรรมทั่วไป ในปี พ.ศ. ๒๕๒๓ ของกรมตำรวจพบว่า มีคดีอาชญากรรมเกิดขึ้นในปัตตานีจำนวน ๔,๗๘๑ คดี ยะลามีจำนวน ๕,๖๕๗ คดี และนราธิวาสมีจำนวน ๒,๖๕๕ คดี ซึ่งรัฐบาลก็ไม่ได้มีนโยบาย พยายามแก้ไขป้องกันปราบปรามปัญหาอาชญากรรมในประการแรกโดยการป้องกันการกระทำความผิดโดยลดแหล่งอาชญากรรมต่างๆ ประการต่อมา คือการปราบปรามและดำเนินคดี ประการสุดท้ายเน้นการแก้ไขผู้กระทำความผิดโดยการฝึกอบรมวิชาชีพต่าง ๆ

อย่างไรก็ตาม เมื่อผู้ต้องโทษพ้นโทษ สังคมไม่ยอมรับ ยังรังเกียจและเกรงกลัวต่อความประพฤติผู้ต้องโทษจึงกลายเป็นภาคเดนของสังคม ทั้ง ๆ ที่พวกเขาต้องการสิ่งต่าง ๆ เหมือนคนสามัญ ซึ่งตามสิทธิมนุษยชนมนุษย์ย่อมมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน ดังนั้นผู้ต้องโทษเหล่านี้ควรจะได้รับการดูแลจากสังคมเช่นกัน

วัตถุประสงค์

ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้คือ

๑. เพื่อประมวลความต้องการ

การในการประกอบอาชีพหลังปลดปล่อยของผู้ต้องโทษ

๒. เพื่อหาแนวทางในการจัดอาชีพที่เหมาะสม และเป็นที่ต้องการของตลาดแก่ผู้ต้องโทษ เมื่อได้รับการปลดปล่อยแล้ว

๓. เพื่อวิเคราะห์ถึงงานที่ฝึกอบรมให้กับผู้ต้องโทษระหว่างต้องโทษนั้นว่าสอดคล้องหรือไม่กับความต้องการของผู้ต้องโทษ

สมมติฐาน

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ ๓ ข้อ คือ

๑. ระดับการศึกษาของผู้ต้องโทษมีความสัมพันธ์กับงานอาชีพหลังการปลดปล่อย (อาชีพช่าง อาชีพเกษตร อาชีพค้าขาย และอื่น ๆ อาชีพรับจ้าง)

๒. สถานภาพการสมรสของผู้ต้องโทษมีความสัมพันธ์กับงานอาชีพหลังการปลดปล่อย (อาชีพช่าง อาชีพเกษตร อาชีพค้าขาย และอื่น ๆ อาชีพรับจ้าง)

๓. รายได้ของผู้ต้องโทษมีความสัมพันธ์กับงานอาชีพหลังการปลดปล่อย (อาชีพช่าง อาชีพเกษตร อาชีพค้าขายและอื่น ๆ อาชีพรับจ้าง)

ขอบเขตของการศึกษา

สำหรับขอบเขตของการศึกษานั้น ได้ศึกษาเรื่องความต้องการด้านการประกอบอาชีพหลังปลดปล่อยของผู้ต้องโทษในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะผู้ต้องโทษที่อยู่ในเรือนจำจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส และเรือนจำกลางจังหวัดสงขลา เรือนจำละ ๑๐๐ คน รวมจำนวน ๔๐๐ คน ซึ่งถูกขังไว้ตามหมายจำคุกภายหลัง

คำพิพากษาถึงที่สุด

วิธีดำเนินการวิจัย ผู้วิจัย

ได้ดำเนินการดังนี้คือ

๑. วิธีการศึกษา

๑.๑ วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา วารสาร หนังสือพิมพ์ รายงานและสถิติต่าง ๆ เกี่ยวกับอาชญากรรมทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

๑.๒ เครื่องมือในการศึกษา

ใช้แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเอง ซึ่งผ่านการทดสอบ แก้วใจ หากความเชื่อถือได้และเป็นที่ยอมรับแล้ว จำนวน ๓๖ ข้อ โดยแบบสัมภาษณ์มีทั้งหมด ๓ ตอน คือ ตอนที่ ๑ เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักโทษ

ตอนที่ ๒ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการต้องโทษ

ตอนที่ ๓ เป็นข้อมูลเรื่องความต้องการในด้านอาชีพ

แบบสัมภาษณ์ประกอบด้วยส่วนที่เป็นแบบเลือกตอบ (multiple choices) และแบบสอบถามเปิด (open ended) ซึ่งสอบถามความคิดเห็นให้ผู้ตอบมีอิสระตอบอย่างเต็มที่ ทั้งนี้เพื่อต้องการจะรู้ถึงความต้องการที่แท้จริงของนักโทษ ผู้ศึกษาได้นำแบบสัมภาษณ์ไปทดสอบครั้งแรก (pre-test) กับผู้ต้องโทษเรือนจำจังหวัดสตูล จำนวน ๑๐ ราย เพื่อต้องการทราบว่า ผู้ต้องโทษเข้าใจคำถามชัดเจนหรือไม่ พร้อมทั้งดูความเหมาะสมต่าง ๆ เช่น ระยะเวลาการสัมภาษณ์ ภาษาพูด และบรรยากาศของการสัมภาษณ์

การเก็บข้อมูลใช้เวลาประมาณ ๔ สัปดาห์ โดยให้พัสดิเรือน

ตาราง ๑ อัตราส่วนร้อยละและจำนวนของผู้ต้องโทษจำคุกตามเรือนจำ และอาชีพเดิมก่อนต้องโทษ

อาชีพก่อนต้องโทษ เรือนจำ	อาชีพเกษตร	อาชีพรับจ้าง	อาชีพค้าขาย และอื่น ๆ	รวม
เรือนจำกลางจังหวัดสงขลา	๑๓.๗๕ (๕๕)	๖.๒๕ (๒๕)	๕.๐๐ (๒๐)	๒๕.๐๐ (๑๐๐)
เรือนจำจังหวัดปัตตานี	๘.๕๐ (๓๔)	๑๐.๗๕ (๔๓)	๕.๗๕ (๒๓)	๒๕.๐๐ (๑๐๐)
เรือนจำจังหวัดยะลา	๑๓.๐๐ (๕๒)	๘.๕๐ (๓๔)	๓.๕๐ (๑๔)	๒๕.๐๐ (๑๐๐)
เรือนจำจังหวัดนราธิวาส	๗.๐๐ (๒๘)	๑๒.๕๐ (๕๐)	๕.๕๐ (๒๒)	๒๕.๐๐ (๑๐๐)
รวม	๔๒.๒๕ (๑๖๕)	๓๘.๐๐ (๑๕๒)	๑๕.๗๕ (๖๕)	๑๐๐.๐๐ (๔๐๐)

จำทั้ง ๔ แห่ง แห่งละ ๔ คน รวม ๑๖ คน เป็นพนักงานสัมภาษณ์ ซึ่งได้รับการชี้แจงเกี่ยวกับเทคนิคการสัมภาษณ์เป็นอย่างดีจากผู้วิจัย หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์ทั้ง ๔๐๐ ชุด หากชุดใดไม่สมบูรณ์ก็จะนำไปให้พนักงานสัมภาษณ์ทำการสัมภาษณ์ใหม่ จนกว่าแบบสัมภาษณ์จะสมบูรณ์

๑.๓. เทคนิคการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้สำรวจรายชื่อผู้ต้องโทษทั้งหมดของเรือนจำทั้ง ๔ แห่ง โดยอาศัยอาชีพเดิมก่อนต้องโทษเป็นเกณฑ์ พบว่าผู้ต้องโทษส่วนใหญ่อาชีพเดิมได้แก่ อาชีพเกษตร อาชีพรองลงมาคือ รับจ้าง และค้าขาย ตามลำดับ ดังนั้นการเลือกกลุ่มตัวอย่างจึงเป็นแบบสุ่มตัวอย่างแบบกำหนดเลือก (purposive random sampling) จากผู้ต้องโทษเหล่านี้ตามสัดส่วนของ

อาชีพเดิม ดังแสดงในตาราง ๑

๒. ตัวแปรในการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรในการศึกษาดังนี้

ตัวแปรต้น : อาชีพเดิม ระดับการศึกษา อายุ รายได้ ก่อนต้องโทษระยะเวลาที่ ต้องโทษกิจกรรมฝึกอบรมระหว่างต้องโทษ

ตัวแปรตาม : ความต้องการงานอาชีพหลังปลดปล่อย

๓. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ โดยใช้สถิติหาค่าร้อยละ (percent) และค่าไคสแควร์ (chi-square) โดยใช้สูตร $\chi^2 = \frac{(O-X)^2}{E}$ สำหรับการพิสูจน์สมมติฐาน

สรุปผลการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ต้องโทษทั้ง ๔ แห่งมีอาชีพก่อนต้องโทษมากเป็นอันดับแรก ได้แก่ อาชีพเกษตรกรรม รองลงมาคืออาชีพรับจ้างและอาชีพค้าขายและอื่น ๆ

ตามลำดับ ผู้ต้องโทษส่วนใหญ่มีความรู้ที่น้อย ประกอบอาชีพที่ใช้แรงงานมากกว่าใช้ความรู้ความสามารถและทักษะ สำหรับวิชาชีพที่ฝึกอบรมในเรือนจำมี ๓ กลุ่มวิชาคือ วิชาชีพช่าง (ช่างไม้ ช่างปูน ช่างกลึง ฯลฯ) การเกษตร (การปลูกผักและการเลี้ยงสัตว์) และวิชาชีพอื่น ๆ (การทำอาหาร ทำขนม ช่อมอวน) ผู้ต้องโทษได้เลือกฝึกวิชาชีพช่างมากที่สุด คือร้อยละ ๗๕.๒๕ (๓๑๗) โดยให้เหตุผลว่าฝึกวิชาดังกล่าวเพราะชอบเป็นอันดับแรก สำหรับอาชีพที่ต้องการจะทำภายหลังพ้นโทษนั้น พบว่ากลุ่มอาชีพเกษตรกรรมและกลุ่มอาชีพค้าขายและอื่น ๆ ถึงแม้จะเลือกฝึกวิชาชีพช่างมากที่สุด ยังต้องการประกอบอาชีพเดิมเมื่อพ้นโทษแล้ว ส่วนกลุ่มอาชีพรับจ้างซึ่งเลือกฝึกวิชาชีพช่างมากที่สุด มีความต้องการที่จะเลือกวิชาชีพช่างหลังพ้นโทษ ซึ่งวิชาชีพที่ฝึกอบรมสอดคล้องกับความต้องการอาชีพ

หลังปลดปล่อย และเมื่อนำเอา
ระดับการศึกษา สถานภาพการ
สมรสและรายได้มาเป็นตัวแปร
อิสระศึกษาความสัมพันธ์กับ
ความต้องการเลือกอาชีพหลังปลด
ปล่อยพบว่า เกี่ยวกับระดับการ
ศึกษานั้น ผู้ต้องโทษที่ไม่ได้เรียน
หนังสือ และเรียนระดับ ป.๑-ป.๔
ส่วนใหญ่มีความต้องการประกอบ
อาชีพเกษตรกรรมหลังปลดปล่อย
เหมือนกัน สำหรับสถานภาพการ
สมรส พบว่า ผู้ต้องโทษที่พ้นโทษ
ที่เป็นโสด หม้ายและหย่าร้าง ส่วน
ใหญ่มีความต้องการประกอบอาชีพ
ช่างหลังปลดปล่อยเหมือนกัน ด้าน
รายได้ พบว่า ผู้ต้องโทษมีรายได้
ระหว่าง ๕๐๐-๒,๐๐๐ บาท
มีความต้องการงานอาชีพเกษตร
กรรมเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

๑. เนื่องจากผู้ต้องโทษส่วนใหญ่เมื่อพ้นโทษไปแล้ว ยังต้องการประกอบอาชีพเดิมก่อนต้องโทษ ดังนั้น ทางเรือนจำจึงควรสนับสนุนส่งเสริมอาชีพเดิมของผู้ต้องโทษ โดยเน้นให้มีความรู้ ความชำนาญ ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ เพิ่มขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ต้องโทษ หลังการปลดปล่อย เพราะตรงตามความต้องการความถนัด และความสนใจของผู้ต้องโทษ จะเห็นว่า โดยธรรมชาติ คนที่เคยมีประสบการณ์ในอาชีพหนึ่งมาก่อน ย่อมจะมองสู่ทางการประกอบอาชีพได้ดี หากเขาได้รับการฝึกในอาชีพใหม่ เขาอาจจะได้รับแต่ในเรื่องความรู้ (knowledge) เพียงอย่างเดียว

แต่ทัศนคติ (attitude) อาจจะไม่เปลี่ยนไป และความชำนาญการฝึกอาชีพ (practice) ก็ไม่ชำนาญเท่าที่ควร ถ้าเรือนจำมีโครงการฝึกเพิ่มเติมอาชีพเดิมให้แก่ผู้ต้องโทษนับว่า จะอำนวยความสะดวกให้แก่ทั้งฝ่ายเรือนจำและผู้ต้องโทษดังกล่าว

๒. เพื่อให้สอดคล้องตาม

วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่าถ้าเรือนจำจะมีโปรแกรมฝึกวิชาชีพใหม่ ๆ ให้กับผู้ต้องโทษที่สนใจ อาทิเช่น ช่างวิทยุ โทรทัศน์ ช่างยนต์ ฯลฯ ควรจะได้คำนึงถึงตลาดแรงงานทั้งในและนอกประเทศ ควรติดต่อกับกรมแรงงานเพื่อจะอำนวยความสะดวกในการจัดหางานให้กับผู้ต้องโทษเหล่านั้น ได้ประกอบอาชีพได้ทันทีทันทีเมื่อได้รับการปลดปล่อย มิฉะนั้นเขาจะเป็นคนว่างงานและอาจจะกระทำผิดซ้ำได้อีก

๓. จากการที่เรือนจำให้ผู้

ต้องโทษฝึกอบรมเกี่ยวกับวิชาชีพต่าง ๆ เพื่อให้มีอาชีพติดตัวไปภายหลังพ้นโทษนั้น เป็นการพัฒนาทางวัตถุ ส่วนการพัฒนาจิตใจนั้นมีแต่หลักการ ปฏิบัติได้ยาก แต่ผู้วิจัยเห็นว่า ทางกรมราชทัณฑ์ ควรจะเน้นการพัฒนาทางจิตใจ ในลักษณะเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติสม่ำเสมอ อย่างถูกต้องแน่นอน และจริงจัง จะช่วยให้ผู้ต้องโทษรู้ถึงความผิดชอบชั่วดี จะได้ไม่กระทำผิดซ้ำอีก

๔. ในแต่ละเรือนจำ ควรจะ

จัดให้มีนักสังคมสงเคราะห์หรือนักจิตวิทยา เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้ต้องโทษ จะเห็นได้ว่า

สภาพความเป็นอยู่ในเรือนจำทั่ว ๆ ไป เมื่อเทียบกับสภาพความเป็นอยู่ของสังคมภายนอก ไม่ได้เท่าไรนัก เมื่อประกอบกับภาวะของความกดดันต่าง ๆ แล้ว จะมีผลกระทบกระเทือนจิตใจและร่างกาย ตลอดจนวิถีชีวิตของผู้กระทำผิดให้เสื่อมทรามลง และถ้าหากจะต้องถูกจองจำอยู่เป็นระยะเวลาานาน ๆ ก็จะทำให้เกิดการปรับตัวให้เข้ากับสภาพของเรือนจำ ทำให้เกิดความเคยชินต่อคุกต่อตารางและไม่เกรงกลัวอีกต่อไป ดังนั้น นักสังคมสงเคราะห์จะทำหน้าที่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และทัศนคติของผู้ต้องโทษเพื่อป้องกันมิให้เขาเพียงกลับมาจับโทษอีก

๕. ทางเรือนจำควรจัดส่งผู้

กระทำผิดกลับไปจองจำในเรือนจำที่อยู่ในภูมิลำเนาเดิมของเขา เพื่อเขาจะได้รับครอบครัวทางจิตใจจากการเยี่ยมเยียนของญาติสนิทมิตรสหาย จะทำให้เขามีกำลังใจที่จะประพฤติดีต่อไป

๖. เรือนจำจังหวัดชายแดน

ภาคใต้มีสถิติเกี่ยวกับคดีอาชญากรรมสูง เนื่องจากการลักลอบนำยาเสพติดข้ามแดนอยู่เนื่อง ๆ จึงควรที่ทุกฝ่ายจะร่วมมือกันแก้ไข ป้องกันปราบปรามอย่างเข้มงวด และอย่างจริงจัง เพื่อจะได้ไม่สูญเสียทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญ

๗. ประชาชนควรจะมีส่วน

ร่วมในการแก้ไขอาชญากรรมโดยสมัครเป็นอาสาสมัครทำงานการคุมประพฤติ ดูแลให้ผู้กระทำผิดประพฤติปฏิบัติในเรื่องที่สมควรอย่างทั่วถึง ขอมรับและอภัยให้กับพวกเขา □